

List izhaja vsak petek

in velja s poštnino vred in v Gorici domu poslan: za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 sold., za četrt leta 80 sold.— Za ude nar. - polit. društva „GORICA“ je cena določena, kakor za druge naročnike. Posamezni listi se prodajajo po 6 sold. v tiskarni.

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljno pošiljajo v tiskarno Karol Mail-ling-ovo. Vse pošiljatve naj se frankujejo. Rokopisi se ne vračajo. Oznanila se sprejemajo. Plača se za navadno vrstico, če se naznanilo samo enkrat natisne, 8 sold., če dvakrat, 12 sold., če trikrat, 15 soldov.

Odrtija.

A. — Vsak je svoje sreče kovač, pravi pregovor. To je včasih res, včasih tudi ne. Ako kmet v rodovitnih letih za grmom počiva, namesto da bi kopal, in tako malo pridelal, je sam kriv svoje nesreče. Ako ga pa nerodovita leta prisilijo iskati pomoči, kjer koli jo dobi, ni sam zakrivil svoje nezgode. Ko lačni otroci prosijo kruha, katerega jim oče ne more dati, se začne njegovo srce krčiti, neznana bolečina kljuje v njegovih prsih, ne da si pokoja, da kruha dobi pod katerimi koli pogoji. Ako mu v takem primerljivi premožniši sosed posodi denar ali blago proti poštnim obrestim, mu stori veliko dobroto. Kadar se dobra leta povrnejo, mu s hvaležnim srcem posojilo odšteje, in njihovo prijateljstvo se pokrepi. Tak posojevalec ni odrtnik.

Odrtija začena tam, kjer se slabost ali revščina drugih rabi v to, da vzamejo na posodo za visoke obresti. Odrtnik je, kdor zapravljevcu posojuje. Posojevalec je gospodar svojega denara in ga posojuje, kakor hoče; to je res. Ali zapravljevec, ki na posodo jemlje, ni gospodar svoje pameti, zato je posojevalec odgovoren za dolgove zapravljeveve hiše in kriv vseh nesreč njegove družine. Pošten človek zapravljevcu ne posojuje; toliko rajši pa odrtniki, ki s takim posojevanjem drugih premoženje na se spravijo.

Odrtnik je, kdor posojuje smelim ali predrznim podvzetnikom, to je takim ljudem, ki začenjajo dela, katerih bi noben previden človek ne začel, ker za srečen izid takega dela je tako malo upanja, da se sme denar, ki se za to potrosi, že iz začetka kot zavržen smatrati. Brezvestni posojevalec je kriv, da se predrzni podvzetnik spušča v nevarnosti, v katerih njegovo premoženje pogine.

Odrtnikov zvest tovarš je, kdor se nevednosti drugih poslužuje, da visoke obresti dobi. Začetnik v kupčiji, in kdor ne pozna postave, misli včasih, da je v največji zadregi, in da si ne more drugače pomagati, ko z naglim posojilom, naj stane, kar hoče. Odrtnik ga še potrdi v njegovi krivi misli, na njegovo neumnost mu slano posodi in ga uniči, še predno je začel kot kupec živeti.

Ako kažejo do sedaj navedeni odrtniki malo ljubezni do svojega brata, — ako spričujejo, da čisto nič ne umejo one splošne blagosti, do ktere ima omika vsakega človeka brez razločka pripeljati, — se vendar ne more reči, da so popolnoma sprideni, ker vlečejo človeka v nesrečo, katerega vidijo srečnega. Le za srečo drugih jim ni mar, ali če bi pomislili, v kako nesrečo pahnejo odrtega, bi znabiti ne drli.

— Veliko hujši in vsega zaničevanja vredni so taki odrtniki, ki revščino ubogega ljudstva v to rabijo, da svoje žepe polnijo.

Taki po letu radi dajejo kmetu turšico na upanje, samo da jim plača o svojem času po 6 od sto na mesec; to znese na leto nič manj ko 72 gld. od sto. Kdor je v zadregi, mora kupiti, in kjer je le eden prodajalec in še ta odrtnik, mora kmet pri njem kupiti in njemu prodati trud in pot celega leta. In tak oderuh je v očeh naprednjaštva in svobodnjaštva poštenjak nad vse. Tako se razvija človeštvo po svobodomiselnih načelih.

Ako kdo ribe lovi o prepovedanem času se kaznuje, češ da pokončuje ribjo zalego; kdor pa z odrtijo cele družine na beraško palico spravlja, se po postavi ne more kaznovati. Nekdaj ni bilo povsem tako ko sedaj; ne želimo sicer vsega nazaj; kar je nekdanje bilo, vendar mislimo, da postave proti odrtiji so se prezgodaj odpravile. Grenki nasledki tega se čutijo povsod, ali nikjer ne tako, ko na Poljskem. Tam je polovica dežele judom zastavljena; kmet in uradnik judu hlapčujeta. Kaj se pravi od danes do jutre živeti, uči kmeta in uradnika poljski jud.

Dopisi.

Iz Volč, 8. julija 1875. — Nijmam navade vse na veliki zvon obešati, kakor pregovor pravi, a vendar videti toliko lepe vdanosti i veselja katero so prebivalci naše fare pri slovesnosti, ki se je pri nas dne 6. t. m. vršila, sijajno skazali, tega res zamolčati ne morem. Že dne 3. t. m. začeli so naši srenčanje priprave delati, da bi kolikor mogoče slovesno sprejeli novega župnika preč. g. Jožefa Golja.

Slavolok se s primernim napisom je bil ob potu postavljen, kjer so imeli iti novi g. župnik. Naše starešinstvo z g. županom na čelu, in tudi nekaj drugih posestnikov, šlo je novemu g. župniku do sv. Lucije — uro hoda, naproti. Mnogo ljudstva se je zbralo in željno pričakovalo svojega dušnega pastirja; v srenjah Kozarske in Ciginj so bili mladi nastavljeni, katerih sledna je bila tudi slavolok napravila; in ko je ravno solnce za božjo milost vtonilo, naznanja močen strel možnarjev in obrano pritrkovanje zvonov, da se pričakovani gospod bliža, spremljani od g. farnega oskrbnika, g. duh. pomočnika, g. župana in starešinstva i drugih faranov. Ko se do slavoloka pripeljejo, stopijo g. župnik in spremljevalci z vozov, ker tukej je že čakala brezštevilna množica ljudi, šolska mladež, praznično oblečena se s cveticami z rokah, katero je vodil naš vrli g. učitelj A. F. Prijazno so g. župnik mladino in druge po in odzdravljali in počasi v lepem redu se vse ljudstvo pomika za novim g. župnikom v farno cerkev, iz zvonika pa je vi-

hrala dolga lepa tribrojna zastava, za kar smo našemu g. duh. pomočniku K. Kumarju prav hvaležni.

Ko nekoliko časa g. župnik v cerkvi pred velikim oltarjem pomolijo, se po končani molitvi podajo v farovž in na stopnice stopilši jih g. župan nagovori: Ljudstvo Vas je zelo vroče želelo in tudi prav radostno sprejelo i. m. d. jim poda ključke od farovža in jim vošči, da bi bili mnogo let naš dušni pastir. Na to poprimejo g. župnik besedo, se zahvaljujejo ginjenega srca g. županu, starešinstvu, g. učitelju in drugi množici za ta nepričakovani sprejem in ko nehajo govoriti zadonijo jim trikratni „živioklici“ potem se veselega srca ljudstvo razide se željo, da bi nam jih Bog zdrave ohranil mnogo let.

Konečno naj še omenim, da je danes od tukej odšel naš farni oskrbnik preč. Ant. Kebar. Od 6. aprila t. l. torej ravno 3 mesece, je našo faro oskrboval ter se svojim krotkim obnašanjem blagi spomin pri nas zapustil; prav tesno nam je bilo pri srcu ko smo se od ljubljenega gospoda poslovljali. Živili!

Iz Brda, 13. julija. (Nesreče čez nesreče). Komaj mine ena nesreča, pride brž že druga še hujša. Preteklo soboto smo imeli tu v Brdih, namreč okoli dolenjega Cerova, Valeršča in okoli števerjanskega britofa točo, ktera je pa le semtrtje posameznim kmetom pridelke oklestila, drugih in to, hvala Bogu! ogromne večine pa ni taknila, tako, da, ako nas Bog ovari, bomo imeli pri vsem tem sploh še dobro letino, razun nekoliko kmetovalcev, nad katerih grunte se je toča hudo vsipala. Brž drugi dan, to je 11. t. m. ob 11 1/2 zvečer je neki mladi malo leten ferkolin že dolgo sovraštvo kuhajoč, nekega 22letnega, letos k vojakom vzetega mladčca blizo neke krčme v Britofu tako močno z nožem z enim samim ubodom pod pazduho in to na tihoma brez kacega tepeža ranil, da je 6 ur potem dušo izdihnil. Ko je prišel duhovni, ni več mogel govoriti, djal ga je še v sv. olje. Dotični zdravnik, ki je kmalo iz Gorice prišel, je brž djal, da zanj ni več življenja. Pač je želeli, naj bi sedajni občinski zastop z novim županom na čelu bolj uzde razposajeni mladosti nategnil; kajti tako pogostnega ponočnega razsajanja in ostudnega vganjanja je pač malo kje najti, kot ravno po Brdih, posebno v števerjanski občini. Pa tudi starši sami naj bi svoje otroke po noči doma držali, ne pa jim vse vajeti pustiti, kajti tu se godi, da celo 17—18 letni nebradati fantalini po noči kosmate, navadno furlanske, sramožljivost, vero in narodnost žalujoče pesmi pojejo, od krčme do krčme vinjeni lazijo, in druge malopridne burke vganjajo in to dosihmal brez vsega strahu in nadzorništva kake oblasti. Oj starši, kje je vaša skrb za pravo krščansko odrejo vaših sinov in hčer, ki jim vso voljo, k plesom in vasovanju itd. puščate! Pa kakor čujem, hoče sedajni župan bolj krepko na noge stopiti v oziru javne varnosti in zastran

ponočevanja in zato naj si bode svest zaupanja, hvaležnost in podpore od strani vsih poštenih občinarjev; kajti prejšni župan, kakor je žalibog skoraj povsod, se je za to vse premalo brigal. (Ne zamerite, da smo drugi del dopisa shranili. Priobčili smo glasa obeh dopisnikov, zdaj pa počakajmo — naj dela govore, potem bosta imela oba zopet priliko soditi. Pax vobis! Nad dopisnikom se pa motite. Ured.)

Ogled.

Avstrija. Ustavoverci imajo zopet veliko posla — na zatožni klopi. V Lincu je dovolila vlada 26. avgusta 1869 banko pod imenom „Industrie- und Commercialbank“, patroni tega zavoda so pa tako dobro gospodarili, da je banka že 29. junija 1873 morala likvidirati. Dolga je 1.180,643 gl. 43 kr. Državni pravdnik je tedaj tožbo napel zaradi zadolžene kride in nekteri ustavoverski velikaši sedé na zatožni klopi, svet pa čaka izida te pravde skoraj ravno tako težko, kakor nekdanj Ofenheimove. Ta krat sodijo „učeni sodniki“ ne porotniki.

V naši Avstriji velja le prerado dvojna mera, pa ne metrična in stara, ampak politična. Za katoliške pridigarje so paragrafi, neavstrijski domačini (katoliški duhovni) ne smejo pridigovati itd. Protestantski pastori pa smejo v Avstriji pridigovati, kaka nesreča bi bila, ko bi se bil na železnici kaj poškodoval, ali celo življenje zgubil — čujte! pruski princ! To so domorodci, da se Bogu smili. Cesarjevič Rudolf se je pri pogrebu cesarja Ferdinanda malo prehladil in pokazale so se kozce. K sreči pa ni nobene nevarnosti, ker zdravnik, ki je bil k njem poklican, je že odšel, in tudi presvetla cesarica pojde v kratkem v francoske toplice.

Ogrske volitve so večinoma končane. Zmagala je liberalna levičarska stranka tako, da šteje 304 svojih poslancev, nasprotna desnica jih ima 17, skrajna levičarska stranka 30, Saksonci 14, narodnjaki pa 7. Če tudi iz hrvaškega sabora pride še precej poslancev, bo nasprotna stranka proti ogromni vladni le majhna, ne sme se pa prezreti, da se bo skoraj gotovo velika stranka vladina razcepila in naposled, če bo rogovilenje le preočito, vtegne zbor razpuščen biti.

Zunanje države. Prusko-nemški cesar bo letos meseca oktobra obiskal laškega kralja v Milanu. Spremljevala ga bosta Bismark in Moltke in še veliko drugih generalov. 16. t. m. se je snidel z našim cesarjem v Išelnu. Na Bavarskem se pripravljajo na volitve, kakor nikdar poprej. Konservativna stranka, ravno tako pa tudi liberalna delate, da zmagate. Odvisno je od odboro večine veliko, pa kakor se čuje, namerava vlada zbor razpustiti, ako bo imel konservativno večino. Tako znajo biti liberalni vsi moderni liberalci le — za se. — Francoska skupščina je konečno sprejela postav o podučevanju v viših šolah. 316 glasov je bilo za postavo 266 pa proti. Ta postav je vsaj nekoliko pravična katoliški cerkvi, zato so pa nasprotniki katoličanstva silno razdraženi in „N. fr. Presse“ prinaša članek z napisom „Rom in Frankreich“, v

kterem trdi, da so francozi vojaki, poveljniki pa so v Rimu. To razpravlja po svoji navadi in zasramuje in skuša smešiti katoličane od kardinala do najmanjšega delalca.

Šolsko.

Poduk zastran razstave učnih pripomočkov, ki se ima napraviti v Gorici in Poreču o jesenskih počitnicah 1875.

I.

Razstava bo obsegala:

- a) reči za oskrbovalnice malih otrok in otroških vrtov,
- b) učne pomočke (učila) in šolska dela ljudskih učilnic,
- c) obrtnijskih in družih strokovnih šol,
- d) zavodov za gluhome.

II.

Od omenjenih učilišč in zavodov pričakuje deželna šolska oblastnija:

- A) Risarij, stavbenih in situacijskih načrtov ali pa kalupov.
- B) Učnih pomočkov, ki se na teh učiliščih upotrebujejo.
- C) Izdelkov učenških.

ad A. Kar se tiče načrtov onih učilišč, želi c. k. deželni šolski svet videti zastopane samo take, kateri, v čemur koli si bodi, druge presegajo.

Naslovi na kartonih, ki zaznamujejo narisano stvar, naj bodo prosti (kratki).

V to vrsto spadajo tudi: oprava mize, skrilne pisnice, klopi, pisalniki itd. dotičnega učilišča, ktere reči, če so v katerem oziru zanimive, naj se pošljejo v naravni velikosti ali pa njihovi kalupi ali na kartonih narisane.

Tako naj se tu ozir jemlje na: priprave za prezračevanje (ventilacijo), za kurjavo v šolah, na načine razsvetlevanja soban, na stranišča, posode za vodo učencem namenjeno, na kópeljne naprave za otroke v varovalnicah in šolah, na črnilnike, svinčnike, in pisniške ročnike, in na naprave za pisanje ali risanje.

ad B. Učila so knjige ali drugi učni pripomočki.

Bukve, ki so vpeljane v učiliščih in zavodih, ali ktere se imajo nasvetovati, da bi se vpeljale, pošljejo dotični založniki ali pisatelji sami na razstavo.

Tako pošljejo lahko tudi društva, ktera izdajajo knjige v razširjanje ljudske omike, ali knjige mladini ali posebnim vrstam ljudi v poduk in izpodbudek—zadevna svoja dela ali znamenke (kataloge) že izdanih knjig.

Kar se tiče druge vrste učil, štejejo se k njej sosebno taka:

- 1.) katerim je namen, učencem uk zljajšati, n. pr. priprave za prvotni poduk o čitanji, računske priprave, priprave za polajšavo pri nauku o muziki i. dr. t. r., ali
- 2.) taka, ktera imajo služiti v to, da se učenci po ogledovanji stvari same ali po kalupih in podobah napeljujejo, da si dotično reč mislijo prav tako, kakor je,
- 3.) priprave za polajšavo vzajemnega poduka

V to troje vrst spadajo:

- a) Veronauk: verske podobe;
- b) branje: tabele, metode in abcede, predalčki za črke;
- c) pisanje: metode in kalupi;

d) računstvo: računske priprave, sistem utéz in mér, aritmetika obrnena na praktično življenje, tabele za uteže in mére, zbirke utéz in mér;

e) zemljepisje in zgodovina: ilustracije k zemljepisnemu in zgodovinskemu uku, nazidne tabele, reliefni zemljevidi, atlanti, zemeljske krogle, tellurji in lunarji;

f) risanje in zidarstvo: predloge vsake vrste za risanje, kalupi stavbni;

g) prirodoznanstvo: zbirke prirodoznanskega orodja, podobe i. t. d. za prirodznanski poduk;

h) telovadstvo: orodje za - nje in za nauk o plavanji, skrb za zdravje;

i) pripomočki za začetni poduk o kmetijstvu;

k) o obrtnijstvu;

l) poslednjič gredó v to vrsto učila specialnih zavodov n. pr. zavodov za gluhome, slepe itd.

ad C. Na vsakem izdelku ktereга učenca (učenke) naj bode razkazano imé in starost njegova, koliko časa v šolo hodi, in pa potrditev šolskega ali zavodnega voditelja, da so namreč predomenjene reči resnične.

Dalje naj bode zaznamljena šola (ali zavod), od ktere je delo prišlo — s pridevkom, je li šola državna, občinska ali privatna; ali jo vzdržuje kaka verska ali svetna družba; ali je eno — ali večrazredna in koliko razredov da ima.

Pisne knjižice in risarije naj imajo prost zavitek.

Med deli gré pričakovati tudi ženskih del, ki se v šoli-učé; del iz gluhome in vseh družih v vrsto šol za posebne predmete spadajočih učilnic.

III.

Učilišča ali založniki, kteri se hočejo udeležiti učilne razstave v Gorici ali Poreču, naj se pri predsedništvu c. k. dežel. šolsk. svetov. stva Goriškega in Isterskega v Trstu do 20. avgusta t. l. oglasé in napovedó, kakošne reči sub II. omenjenih vrst mislijo poslati v razstavo, bodisi v Gorico ali v Poreč, ali pa tudi na oba kraja. Na tiste, ki se pozneje oglasé, ne bode mogla ozirati se šolska oblastnija.

Razstavne reči v Poreč namenjene naj se pošljejo (poštine proste) ondašnjemu c. k. okrajnemu glavarstvu pod napisom:

„Učilno-razstavne reči za c. k. deželno šolsko svetov. stvo Istersko“.

„Vročé naj se c. k. namestništvu svetov. cu in okr. glavarstva voditelju

v Poreču. (Parenzo)“

Reči namenjene učilni razstavi v Gorici naj se oddajo pod napisom:

„Učilno-razstavne reči za c. k. deželno šolsko svetov. stvo Goriško-Gradiščansko.“

„Vročé naj se c. k. okrajnemu šolsk. nadzorniku in glavnemu učitelju Francu Vodopivec-u na c. k. učiteljskem izobraževališči

v Gorici (portofrei)“.

IV.

Posebni odboru c. k. deželnega šolskega svetov. stva za Goriško in za Istro bode skrb, da se učne reči v Gorici in Istri primerno razstavijo.

Razstavljene reči se bodo razstavljavcem nazaj pošiljale na stroške posebnega v to namenjenega zaloga.

V.

Reči za razstavo odločene morajo naj dalje

do 15. septembra že biti odposlane, če ne, ne pridejo na razstavo.

VI.

Vsak razstavljaavec mora, kedar kaj na razstavo pošlje, razločno naznaniti, ali hoče, da se mu reči nazaj pošljejo, ali pa, da jih c. k. deželni šolskemu svetovalstvu prepusti, da jih ono v javne namene porabi.

Domače stvari.

(Duhovske spremembe.) Č. g. Blaž Grča, kaplan v Kobaridu, gre za vikarja v Čepovan in gosp. Jan. Filipič ostane vikar v Doberdobu. C. g. Blaž Bandel, kaplan v Ločniku, gre za kaplana v Kobarid. — V Ločniku je bil pretečeno nedeljo v. č. g. J. Košuta, kot dekan in fajmošter po mons. Tuni-u slovesno inštaliran.

(Slovesne črne maše) po ranjem cesarju Ferdinandu so se brale pretečeno saboto v našem mestu. Šole so imele v raznih cerkvah posebna duhovna opravila, v farni cerkvi sv. Ignacija vadvica in gimnazij pred deveto uro, ob devetih pa je bila farna črna maša. V stolni cerkvi so služili prevzvišeni knezo-nadškof ob 10. uri slovesno črno mašo, ktere se je vdeležilo prav veliko odlične gospode, uradnikov, častnikov in prostega ljudstva. Na mestni hiši je bila mestna zastava razobešena in s črnim ovita, tudi županstvo je v svoji seji v saboto po svojem županu izrazilo sočutje cesarski rodbini zastran smrti cesarjeve in sporočilo namestniku v Trst, naj to javi na naj više mesto.

(Preskušnje zrelosti) ustmeno bodo na tukajšnjem gimnaziju 4. in 5. avgusta.

(Ogenj.) V ponedeljek popoldne je gorelo v Podgori. Dve hiši ste pogoreli do tal in škoda je precej velika. Kako je ogenj nastal, se ne ve za gotovo, brž ko ne po nemarnosti ali po otrocih.

(Iz kmetijske šole v Gorici) piše „Gosp. list.“ Dne 26. p. m., bile so preskušnje na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole. Dijaki so prav dobro odgovarjali na vsa tudi še tako natančna vprašanja iz vseh predmetov: kletarstvo, živinoreja (reja govede, ovac, konj, svinj, čbel), kmetijsko knjigovodstvo, kmetijska stavba, kmetijska kemija, botanika.

Obžalujemo, da ni prišel noben kmetovalec k izpitu, čeravno je bil dan izpita po obeh domačih listih proglašen. Zakaj se ne potrudijo oni gospodje, ki tožijo vedno o slabem vspehu šole, da bi poslušali izpite in prepričali bi se, da slovenski mladenči vedó dovolj o kmetijskih znanostih in pravi domoljub bi ne metal vse na gnoj ter bi gotovo skrbel, da se poduka vdeleže v obilnejši množini slovenski kmetijski mladeniči. Delajmo, če smo v resnici domoljubi, da bo domač deželen zavod obilno obiskan, ker veliko stane deželo in ne udrihajmo vedno po zavodu, ki ima vendar tudi marsikaj dobrega, slabo in pomanjkljivo pa skušajmo odpraviti ter delajmo pri merodajnih krogih za odpravo pomanjkljivosti. To menimo, je prava pot, ne pa, da se vedno straši kmetsko ljudstvo in mu se tako rekoč odsvetuje obiskovanje šole. Kako se more pričakovati, da bi kmet poslal sina v kmetijsko šolo, če vedno bere udrihanje po njej, ko je uže navadno nasproten napredku posebno v gospodarstvu. Ali ni tako domoljubni kmetovalci?

Naše načelo je, delajmo pri merodajnih krogih, da se, kar je pomanjkljivega, odpravi in

zboljša, da bo naš deželen zavod bolje obiskovan. S prihodnjim šolskim letom (3. septembra bo začetek šole) ima se preustrojiti dosedanja sredaja kmetijska šola v nižo kmetijsko šolo in sprejemali se bodo dijaki, ki so 15 let stari ter dobrega zdravja in obnašanja: za manj premožne bodo tudi nekatere štipendije razpisane. Dne 28. p. m. paso se podali z g. prof. Kuraltom vsi slovenski dijaki na planino Razor nad Tominom, kder deluje družbeni sirar g. Hitz, pri katerem so ostali nekoliko dni, da se vadijo dejansko v sirarstvu. Dne 4. julija je končalo tek. šolsko leto.

Ravnateljstvo kmetijske šole je kupilo nekoliko kmetijskih strojev, izmed katerih omenjamo travokosni in travosušilni stroj, oboje za 340 fr. Stroj prav lepo kosi. Morda bi ga ravnateljstvo posodilo posestniku, ki bi zanj prosil, za nekoliko dni; veliko časa, denarja in delalnih močij si moremo s tem strojem prihraniti posebno sedaj, ko so kosci tako silno dragi in še dobiti jih ni prav lahko. — G. dr. Monà je spisal prav zanimivo knjigo „bolezni vina“ ktero prodaja kmetijsko društvo in kmet. šola. Izreja sviloprejk se je na kmetijski šoli prav izvrstno sponesla, vsi kokoni so prav zdravi in seje tudi več blaga (kokonov) odločilo za napravo celičnega semena.

Kmetijsko društvo je imelo dne 8. t. m. občni zbor, o katerem hočemo v prih. številki sporočiti. Visoko častiti gospod dež. glavar grof Coronini je prošnjo centr. odbora uslišal in se žrtvuje za povzdigo kmetijstva ter prevzame zopet predsedništvo kmetijskega društva, kar vse društvenike veseli, ker le pod takim predsedništvom more goriško kmetijsko društvo vspešno delovati za blagor domačega kmetijstva.

G. F. Kuralt je potoval po deželi in imel javna kmetijska predavanja. Povsod so ga prav radi poslušali, ker ume za ljudstvo razumljivo govoriti. Čestitamo.

(Nov križev pot.) — Mislil sem, da utegne kdo v Glasu omeniti, kar se je 6. dan t. m. v bogoslovskem semenišči godilo. Ker pa poslednji Glas nič o tem omenil ni, naj jaz v kratkem zdaj povem. Sveti križev pot je bil v semeniški cerkvi slovesno postavljen, in cerkev je s tem nov kinč dobila, kateri ji je dozdej manjkal. Prečastiti O. Evstahij, gvardijan na Kostanjevici, so križevi pot blagoslovili, in potem pričujočim bogoslovcem v lepem latinskem govoru razložili, čemu je križevi pot, in kake odpustke morejo zadobiti vsi tisti, kateri to lepo pobožnost opravljajo. Začelo se je slovesno opravilo se sveto mašo ob desetih zjutrej, in končala z navadnim „Te Deum“ in svetim bogoslovom.

✠ SIMON HRAST.

„Raptus est fratri amantissimo, qui eo mortuo solito subsidio destitutus est“ — tako piše č. g. profesor Kocjančič o nepozabljivem, ranjem g. dr. Ivanu Hrastu. Ko se je ta-le gosp. preselil v srečno večnost, so se pač marsikomu trgali bolešni zdihljaji iz pobitega srca. Žalovala je mati, piletna udova; ranjki jej je bil pravi, nedolžni ponos, kajti bil je dika goriške duhovščine. Žaloval je posebno brat ranjcega, č. g. Šimen, ki zdaj uže spava z bratom ured pri njegovih nogah spanje pravičnega. Po smrti svojega ljubljene brata je tudi ranjki g. Šimen začel čedalje vidno hirati, — umirati. V saboto 10. julija je zdihnil dušo nebeškemu Očetu v naročje v 28. letu svoje starosti. Bruhanje krvi — ta je bila ranjcega bolezen — ga je zadušilo. Po dokončanih bogoslovskih studijah je bil eno

leto prefekt v malem semenišči, potem kaplan v Solkanu, kjer se ga je bolezen lotila tako, da je moral službo pustiti. Bival je od istega časa deloma pri bratu v velikem semenišči, deloma doma na Livku. Lansko leto, ko je šel č. g. Bolter za vikarja v stolno cerkev, bil je neki ranjki imenovan gospodar v velikem semenišči. Pa službe ni opravljal, kajti kmalu potem je legel monsig. Hrast in ni več ustal; mogočna smrtna kosa ga je spravila v hladno zemljo. Odsej so prišle tudi za Šimena žalostne ure. Bolezen, žalost, bridki spomin na ranjcega — to mu je krajšalo dneve življenja. Marsikatero okó je zalila bridka solza, ko so ranjkega položili k bratovim nogam. Naj počivata v miru oba, večna luč naj jima sveti!

Pravila

pevskega društva „SLAVEC“ v Gorici, osnovanega v spomin prihoda Njehovega veličanstva, FRANCISKA JOŽEFA I., v Gorico 4. aprila 1875.

§. 1. Ime in namen društva.

Društvo se zove „Slavec“ ter ima namen gojiti petje bodi-si posvetno, bodi-si cerkveno. Glavni sedež ima v Gorici.

§. 2.

Društvo ima svoj društveni pečat z liro v sredi in z napisom okoli: „Slavec v Gorici“.

§. 3. Delovanje društveno.

Društvo napravi po mogočnosti vsako leto dve koncertni besedi v Gorici in kolikor toliko zabav ali izletov, katerim odloči odbor od slučaja do slučaja kraj in čas.

Društvo tiska na lastne stroške potrebnih napevov. V pospeševanje društvene svrhe sme stopiti v vzajemnost z drugimi pevskimi društvi.

§. 4. Udje društva.

Udje društva so: a) pevajoči, b) podpirajoči, c) častni, d) ustanovniki.

Pevajoč ud more biti vsak pevec, ki ga odbor zmožnega spozna.

Podpiratelj je, kedor z letnimi doneski podpira društveni namen.

Častni udje mogó postati glasbeni umetelniki in za društvo posebno zaslužne osebe, ki je izvoli glavni občni zbor.

Vsak ud, ali sodelujoč ali podpirajoč, kateri plača pri pristopu v društvo najmanj 10 gl., zapiše se še posebej v društveno „zlato knjigo“ kot ustanovnik.

§. Letni doneski.

Vsak pevajoč ud plačuje 1 gl. na leto. Odbor sme posamezne oprostiti tega doneska.

Podpirajoči udje plačujejo po 3 gl. na leto.

Častni udje so društvenine prosti.

§. 6. Pravice udov.

a) pevajočih.

- 1) Vsak pevajoč ud ima pravico glasovati pri glavnih občnih zbiorih in pri občnih shodih pevajočih udov. Nenavzočni pevajoči udje smejo glasovati pismeno svoje ime na volilnem listku dodavši.
- 2) Pevajoči udje imajo pravico staviti predloge in vlagati pritožbe. V ta namen mora biti pri vsakem shodu razpostavljena „knjiga za pritožbe“. Vsak predlog in vsako pritožbo morajo podpisati trije pevajoči udje, predno sme odbor o tem obravnavati.
- 3) Pevajoč ud ima pravico voliti v odbor in biti vanj izvoljen.
- 4) Sodelujoči udje si smejo izposojevati iz arhiva društvenih muzikalij, a k večjemu za 2 meseca.

5) Vsak pevajoč ud ima pravico udeleževati se vseh društvenih zabav in izletov.

b) podpirajočih.

1) Podpirajoči udje smejo biti navzočni pri glavnih občnih zborih in biti voljeni v odbor. Za časa, ko so odborniki, imajo pravico glasovati pri vseh društvenih posvetovanjih.

2) Podpirajoči udje imajo prost vstop k vsem veselicam, katere napravi društvo.

3) Podpiratelji smejo staviti nasvete ter vlagati pritožbe, kar mora odbor predložiti občnemu shodu pevajočih udov v pretresovanje.

4) Podpirajoči udje imajo pravico pregledovati račune konec vsakega leta.

§. 7. Dolžnosti udov.

a) pevajočih

Pevajoči udje imajo se udeleževati pevskega vaja vsak pri svojem pevskega oddelku. K glavnim (generalnim) poskušnjam se pa shajajo vsi na enem kraju, ki ga odločuje in naznanja odbor od slučaja do slučaja.

b) podpirajočih

Podpiratelji imajo pospeševati društveno namer v prvej vrsti s tem, da redno plačujejo odločeni donesek; prizadevajo naj si pa tudi pridobiti društvu novih podpirateljev, pevajočih udov in ustanovnikov.

§. 8.

Pevajoči in podpirajoči udje pa morajo na tanjko izpolnovati društvena pravila in sklepe glavnih občnih zborov.

§. 9. Pristop k društvu.

Kedor hoče društvu pristopiti, naznani svojo željo pismeno odboru ali pa ustmeno najbližjemu društvu poverjeniku.

Vsak ud se zapiše v društveno knjigo in prejme sprejemni list, ki mu služi pri vsakej zabavi kot legitimacija. Vsak pevajoč ud dobi za 20 kr. liro kot posebno znamenje, katero mora pri slehernej veselici pripeti na prsi.

§. 10. Izstop iz društva.

Pevajoč ud naznani svoj izstop prvosedniku. Molče izstopi, kedor se brez opravičenja nij vdeležil treh glavnih poskušenj zaporedoma.

Podpiratelji naznane svoj izstop pismeno odboru. Izstopivši izgubi ud vse društ. pravice.

§. 11. Vodstvo društva.

Društvo si izvoli 25 odbornikov, ki je vode. V odboru mora biti najmanj 15 pevajočih udov. Šest odbornikov je v Gorici nastanjenih.

Udje, ki imajo pravico glasovati, si izvole odbor, in sicer tako-le: predsednika in podpredsednika, potem pevovodjo in njegovega namestnika, slednjič ostale odbornike.

Odbor izvoli iz svoje srede tajnika, blagajnika in arhivarja.

Odbor se shaja navadno vsak mesec, da se posvetuje o društvenih zadevah. Pri glasovanju odločuje nadpolovična večina, pri enakosti glasov pa predsednik. Odborovati in sklepati sme vsako število prišlih odbornikov. Zadržani odborniki mogó izraziti svoje misli o točkah dnevnega reda pismeno.

Odbor sklepa o vseh zadevah, katere nijso pridržane glavnemu občnemu zboru in občnim shodom pevajočih udov.

Odbor sme izključiti takega uda, kateri nasprotuje društvu namenu ali ga overa. Nagibov nij mu treba razložiti. Izključeni ud more apelovati na občni zbor. Odbor je odgovoren društvu; posluje eno leto.

§. 12. Predsednik in podpredsednik.

Predsednik je društvu na čelu ter je zastopa na zunaj. Predsednik sklicuje glavne občne zборе in napoveduje odborove seje, vodi razprave, nadzoruje glasovanje, naznanja volitvene izide, podpisuje vsa pisma in vse zapisnike.

Predsednik skrbi za lepi red v društvu ter pazi, da se spoštuje društvena pravila.

V prav nujnih slučajih, ko predsednik ne more nagloma sklicati odbora, sme po svojej najboljšej vesti kaj odločiti, kar pa mora pri prvej odborovej seji opravičiti.

Predsednik ima dolžnost, zdaj pa zdaj pregledati društveno blagajnico.

Vsa opravila in vse dolžnosti predsednikove opravlja podpredsednik, kedar je predsednik zadržan.

(Konec sledi).

Javna prošnja.

Podpisani fajmošter lepo prosi vse tiste, ki so prostovoljno podpisali ali podkrižali, da bodo v petih letih en goldinar (ali vsako leto 20 soldov) darovali za nove zvonove Gradenske cerkve, da bi zdaj to obljubo spolnili, ker je peto leto že prešlo.

Denar naj se pošilja ali podpisnemu fajmoštru ali kaplanu g. Alojz. Carli-u v Miren.

Sprejemajo se pa tudi vsi drugi darovi, ker cerkev še veliko potrebuje.

V Mirnem dne 2. julija 1875

Janez K. Eleršič,

fajmošter.

Javna zahvala.

Dne 12. julija t. l. pobila je toča samostanski vinograd, katerega sem bil zavaroval pred nekoliko dnevi pri „Minervi občni vzajemni zavarovalnici proti škodi po toči“. Omenjena zavarovalnica je škodo precej pošteno in pravično preiskala in vže daues odškodnino izplačala, za kar se njej oziroma njenemu ravnatelju za slov. Dežele gosp. Janezu Jerebu v Ljubljani srčno zahvalujem.

V Nazaretu na Štirskem dne 15. jul. 1875.

O. Albert Pintar m. p.
gvardjan.

PRODAJA

pravega domačega vina.

Belo iz Ipave od 10 do 12 gl. vedro
Črno furlansko 14 „ 16 „ „

Dobiva se v drogeriji
Seppenhof-jevi
na
Travniku

MOLITVE

za sveto leto 1875 s kratkim podukom

je naslov knjižici, ki je prišla v Mailingovi tiskarnici na svetlo in velja:

1 iztis	4 solde
10 iztisov	30 soldov
50 „	1 gl. 25 „
100 „	2 „ — „

Četrty natis.

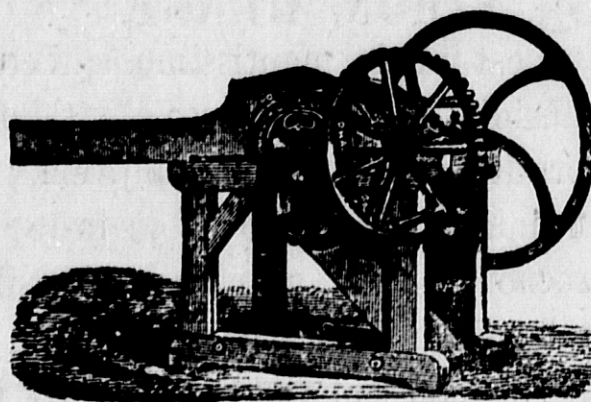
V O J S K E

sicer še ne bo tako brž, pač pa se nam že bliža čas žetve in

m l a č v e.

Mlatiči bodo dragi, to je gotovo, in se bodo vrh tega težko dobivali, žita pa bo, kakor kaže, mnogo, in ker se samo ne omlati, treba priskrbeti si že za časa drugih pripomočkov. Taki pripomočki so

ročne mlatilnice na cveke,

pri kterih ima troje, k večemu čvetero ljudi, možkih ali žensk, opraviti, in kterih vsaka na dan 30 do 40 mernikov žita namlati. Pri tem je zrnje že očiščeno plev, klasje do zadnjega zrnja omlačeno. Teh mlatilnic je bilo lansko leto mnogo prodanih in kupci jih na vso moč hvalijo. Goniti in rabiti jih je prav lahko.

Lansko leto so se prodajale po 132 gl. 50 kr., letos pa je cena znižana na 115 gl. v Ljubljani.

Zato mislimo, da ne bo noben količjak veči posestnik zamudil napraviti si tako koristno mlatilnico; če pa je eden sam ne zmore, naj si jo napravi po dva, trije, štirje, tudi cele vasi ali občine skup. Da se že v enem letu splača, to je iz vsega tega gotovo vsakemu jasno. Dajo se tudi za plačo v obrokih.

Vsi drugi poljski in kmetijski stroji se lahko dobé, ako se naroce.

Zaloga ročnih mlatilnic v Ljubljani je pri

Jož. Debevca,

v Gradišči ob tržaški cesti hiš. št. 57.